

Tax Policy Journal

Tax Policy Bureau, Fiscal Policy Office

Edition 1, Volume 43

March 2017

ภาษีบรรจุก้นท์กับการแก้ไขปัญหาล้างขวด

1) ความเป็นมา

บรรจุก้นท์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อห่อหุ้มและปกป้องผลิตภัณฑ์ แต่ปัจจุบันบรรจุก้นท์ได้กลายมาเป็นช่องทางในการโฆษณาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มยอดขาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการออกแบบที่สวยงาม โดดเด่น และสะดุดตาเจ้าของผลิตภัณฑ์จึงให้ความสำคัญกับการออกแบบบรรจุก้นท์เป็นอย่างมาก

สำหรับบรรจุก้นท์ในประเทศไทยมีการใช้วัสดุในการจัดทำบรรจุก้นท์ 4 ชนิด ได้แก่ แก้ว โลหะ กระดาษ และพลาสติก โดยกระดาษเป็นวัสดุที่นำมาทำเป็นบรรจุก้นท์มากที่สุด รองลงมาเป็นพลาสติก โลหะ และแก้ว ตามลำดับ

2) ความสำคัญ

เนื่องจากการใช้บรรจุก้นท์เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบ

ต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางอากาศ ทางน้ำ และทางดิน จึงมีการนำหลัก 3R ซึ่งย่อมาจาก Reduce Reuse และ Recycle นำมาใช้ในการจัดการปัญหาบรรจุก้นท์ ดังนี้

1. การลดปริมาณการใช้บรรจุก้นท์ (Reduce)
2. การนำบรรจุก้นท์กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)
3. การนำบรรจุก้นท์มารีไซเคิล (Recycle)

จากข้อมูลรายงานสถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2559 ที่จัดทำโดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า ในปี 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอยทั้งสิ้น 27.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ประมาณ 190,000 ตัน โดยคนไทย 1 คน สร้างขยะเฉลี่ย 1.14 กิโลกรัม ซึ่งเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นโดยขยะมูลฝอยที่เป็นของเสียอันตรายมี 3 ประเภท ได้แก่

Inside This Issue

World Taxation in Brief

ภาษีบรรจุก้นท์กับการแก้ไขปัญหาล้างขวด

โดย

นางสาววันทนา ไสสอาด

เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ

สำนักงานนโยบายภาษี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

*ผู้เขียนขอขอบคุณ

นางสาวสุมาลี สถิตชัยเจริญ

ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายภาษี

สำหรับข้อแนะนำ

- (1) ของเสียอันตรายชุมชน
- (2) กากอุตสาหกรรม และ
- (3) มูลฝอยติดเชื้อ

โดยประมาณการว่า

จะมีของเสียอันตรายเกิดขึ้น 3,512,069 ตัน แยกเป็น ของเสียอันตรายจากชุมชน 606,319 ตัน ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 393,070 ตัน (ร้อยละ 65) และ

ที่เกิดขึ้นในครัวเรือน 213,249 ตัน
(ร้อยละ 35) เช่น แบตเตอรี่
ถ่านไฟฉาย และกระป๋องสเปรย์
 เป็นต้น

สำหรับการจัดการขยะใน
ปัจจุบันมีการรณรงค์ให้มีการคัดแยก
ของเสียอันตรายชุมชนออกจาก
ขยะทั่วไปเพื่อรวบรวมไปกำจัด
อย่างถูกต้อง

กากอุตสาหกรรมอันตราย
2,850,000 ตัน ได้รับการจัดการ
อย่างถูกต้องประมาณร้อยละ 35
โดยจะนำไปแปรรูปเป็นพลังงาน
หรือผ่านกระบวนการเพื่อใช้ซ้ำ
หรือส่งไปบำบัดหรือกำจัด

มูลฝอยติดเชื้อ 55,750 ตัน
เกิดจากโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน
คลินิก สถานพยาบาล สถานพยาบาล
สัตว์ ห้องปฏิบัติการเชื้ออันตราย
ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
ร้อยละ 75 โดยเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ

3) เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ที่นำมาใช้ในการจัดการปัญหา บรรจุภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยมีการนำเครื่องมือ
ทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เพื่อแก้ไขปัญหา
บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ แต่ยังมี
ไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับ
ความเสียหายทางด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับมาตรการสำคัญ
ที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ได้แก่

**3.1) มาตรการทางภาษี
(Fiscal Instrument)** โดยมี
การนำเครื่องมือทางการคลัง
มาใช้ในการอนุรักษ์และจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีวิธีการ
ดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

3.1.1) การใช้ภาษี
สิ่งแวดล้อมโดยเก็บภาษีจากการกระทำ
ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดย
กำหนดให้ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย
ค่าใช้จ่าย

3.1.2) การใช้อัตราภาษี
แตกต่างกันโดยปรับราคาสินค้าให้
ต่างกันตามที่ตั้งผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม

3.1.3) การใช้มาตรการ
ภาษีจูงใจผู้ลงทุนโดยสามารถนำ
เงินลงทุนที่นำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหา
สิ่งแวดล้อมสามารถนำไปหักลดหย่อน
ภาษีได้

**3.2) ค่าธรรมเนียม (Charge
System)** เป็นการเรียกเก็บเงินจาก
ผู้ประกอบการที่ให้บริการต่าง ๆ
ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
โดยจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมแตกต่าง
กันตามปริมาณและชนิดของมลพิษ
ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น
ค่าธรรมเนียมการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

**3.3) ระบบมัดจำและคืนเงิน
(Deposit - refund System)**
เป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภค
หลีกเลี่ยงการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อ
ทางลบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกำหนด
เงื่อนไขให้ผู้บริโภคจ่ายเงินมัดจำ
ในการซื้อผลิตภัณฑ์บางประเภท
ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือ
ต้องการให้ถูกกำจัดโดยถูกวิธี เช่น
แบตเตอรี่ ขวดแก้ว และยางรถยนต์
 เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้บริโภคไม่นำกลับ
มาคืนก็จะถูกยึดเงินมัดจำ

สำหรับประเทศไทยยังไม่เคย
มีการจัดเก็บภาษีบรรจุภัณฑ์มีเพียง
การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการ
ขยะบรรจุภัณฑ์

4) การจัดเก็บภาษีบรรจุก้นท์ ของราชอาณาจักรเดนมาร์ก

จากข้อมูลของกลุ่มประเทศ
เขตเศรษฐกิจยุโรป ราชอาณาจักร
เดนมาร์กเป็นประเทศแรกที่มี
การจัดเก็บภาษีบรรจุก้นท์และมี
การแก้ไขและพัฒนาภาษีบรรจุก้นท์
ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และครอบคลุม
ถึงบรรจุก้นท์ชนิดต่าง ๆ แม้ว่า
ภาษีบรรจุก้นท์ในราชอาณาจักร
เดนมาร์กจะไม่ครอบคลุมถึงบรรจุก้นท์
ทุกประเภท เนื่องจากมีการระบุ
ประเภทบรรจุก้นท์ที่เฉพาะเจาะจง
แต่ก็เป็นข้อดีในการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ และกฎหมายมีความชัดเจน
สำหรับโครงสร้างภาษี
บรรจุก้นท์ในราชอาณาจักรเดนมาร์ก
ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติปรับปรุง
การจัดเก็บภาษีบรรจุก้นท์
สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

4.1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

โดยหลักแล้ว ได้แก่
ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบรรจุก้นท์
ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่
ต้องจดทะเบียน

4.2) ฐานภาษีบรรจุก้นท์

ได้แก่ ตัวบรรจุก้นท์
ไม่รวมกับผลิตภัณฑ์ โดยฐานภาษีของ
บรรจุก้นท์แบ่งออกเป็นสองประเภท
ตามวิธีการคำนวณภาษีบรรจุก้นท์
ได้แก่ ฐานปริมาตร และฐานน้ำหนัก

4.3) การยกเว้นภาษีและ การคืนภาษี

กรมศุลกากรและ
เจ้าพนักงานภาษีมียอำนาจยกเว้น
ภาษีและคืนภาษีประจำปีให้แก่
ผู้ประกอบการที่มีสิทธิได้รับตามที่
ราชอาณาจักรเดนมาร์กกำหนด
โดยหลักเกณฑ์การจัดภาระภาษี
บรรจุก้นท์แตกต่างกันระหว่าง
ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษี
บรรจุก้นท์และผู้ประกอบการ
ที่มีได้จดทะเบียนภาษีบรรจุก้นท์

4.4) อัตราภาษี

แบ่งออกเป็นหลายกรณี
ทำให้อัตราภาษีมีหลายอัตรา ความ
แตกต่างของอัตราภาษีขึ้นอยู่กับภาครัฐ
ให้ความสำคัญกับบรรจุก้นท์ชนิดใด
มากน้อยเพียงใด โดยหากเห็นว่า
กระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก ก่อให้เกิด

ปัญหาขยะเป็นจำนวนมาก รัฐบาล
ก็จะจัดเก็บภาษีบรรจุก้นท์ชนิด
ดังกล่าว ในอัตราที่สูงกว่าบรรจุก้นท์
ชนิดอื่น

4.5) กระบวนการบังคับให้ เป็นไปตามบทบัญญัติ

รัฐมนตรีสามารถกำหนด
กฎหมายเพิ่มเติมในรายละเอียด
ในกรณีจำเป็นเพื่อการบังคับตาม
บทบัญญัติของกฎหมาย

4.6) โทษ

ค่าปรับจะถูกบังคับจัดเก็บ
จากบุคคลใด ๆ ที่จงใจหรือประมาท
เลินเล่ออย่างร้ายแรง

5) บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากประเทศไทย
ยังไม่มีภาษีสิ่งแวดล้อมที่จัดเก็บจาก
บรรจภัณฑ์ และยังไม่มีบทบัญญัติ
เกี่ยวกับภาษีบรรจภัณฑ์มาบังคับใช้
แต่หากมีการนำภาษีบรรจภัณฑ์มาใช้
บังคับอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง
บ้าง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาผลดีและ
ผลเสียหากมีการนำภาษีบรรจภัณฑ์
มาใช้บังคับ

แต่เนื่องจากขณะนี้บรรจภัณฑ์
ที่มีการนำมาใช้บางชนิดเป็นสิ่งที่ย่อย
สลายยากและมีปัญหากับสิ่งแวดล้อม
จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐ
จะต้องหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อ
นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาขยะจาก
บรรจภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม เนื่องจากในความเป็นจริง
เราไม่สามารถเลิกใช้บรรจภัณฑ์ได้

ดังนั้น จึงต้องหามาตรการ
ที่เหมาะสมเพื่อจูงใจให้ประชาชน
คนไทยช่วยกันลดปริมาณการใช้
บรรจภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่ม
คุณภาพชีวิตและสุขอนามัยของ
ประชาชนคนไทยให้ดียิ่งขึ้น ➡

บรรณานุกรม :

1. กมลภัส เศรษฐวัชรวานิช . “ภาษีบรรจภัณฑ์” . วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2557.
2. ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ. “ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญ.” , บทความวิชาการ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 7 (เมษายน 2557).
3. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ . “สถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2559.” ข่าวกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม . ฉบับที่ 2/2560 วันที่ 13 มกราคม 2560.
4. <http://www.pcd.go.th/index.cfm> , 26 เมษายน 2560.
5. <http://eitprblog.blogspot.com/2015/10/blog-post.html#/2015/10/blog-post.html> , 26 เมษายน 2560.

Tax Policy Journal เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านนโยบายภาษีอากรของไทยและต่างประเทศ
จัดทำโดย สำนักนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
สนใจรับวารสารทางอีเมล หรือมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ โปรดติดต่อบรรณาธิการ นางสาววันทนา ไสสอาด โทร. 0 2273 9020
ต่อ 3516 หรือ E-mail : wantana@fpo.go.th